

Leefmilieu
Postadres: Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
06 41837798
NL26TRIO0788881558
burgernetwerk@leefmilieu.nl
www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 21 nummer 1
Maart 2023

We beginnen deze Nieuwsbrief met de aankondiging van een presentatie van *Land van Ons*. Een coöperatie die in 2019 van start is gegaan om zélf al te starten met de noodzakelijke transitie in de landbouw. Een inspirerend verhaal, wat we van harte aanbevelen.

Een analyse van de 'politieke aardverschuiving' laten we achterwege, hierover is reeds genoeg gesproken en geschreven. Wel berichten wij over belangrijke ontwikkelingen en acties op de milieu-onderwerpen waar wij ons mee bezig houden en waar u mogelijk ook zelf actie op kan ondernemen. Zo is er een handhavingsactie voor houtrookvrije lucht; ervaart u zelf overlast door houtstook dan kunt u hier wellicht aan mee doen. U leest hierover in het tweede artikel in de Nieuwsbrief.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Presentatie 'Land van Ons' door ambassadeur Ted van Hees
2. Collectieve handhavingsactie voor houtrookvrije lucht
3. 170 verschillende bestrijdingsmiddelen aangetroffen in mens, dier en milieu
4. SGP-motie tot inperken toegang rechter
5. Nieuw rapport: certificering SBP voor biomassa energieopwekking voldoet niet
6. Reactie Leefmilieu op internetconsultatie stikstofwet

1. Presentatie 'Land van Ons' door ambassadeur Ted van Hees

In november 2019 is Land van Ons opgericht op initiatief van enkele burgers die niet langer aan de zijlijn wilden staan bij het natuurvriendelijker maken van de landbouw. Zij constateerden de traagheid van onze overheid en namen het heft in eigen handen. Als burgercoöperatie koopt Land van Ons landbouwgrond namens duizenden (inmiddels al zo'n 23.000) deelnemers. Op dit land herstellen ze de biodiversiteit en het landschap en kunnen pachters duurzaam en rendabel boeren. Beheer van boerenland zonder kunstmest en chemische middelen, waar kruiden, insecten, vogels, wormen en andere dieren de ruimte krijgen. Als deelnemer draag je zo concreet bij aan de verduurzaming van de landbouw, dit kan al vanaf 20 euro per jaar.

Ted van Hees is lid en ambassadeur van Land van Ons. Hij zal ons in deze presentatie meer vertellen over de werkwijze en reeds behaalde resultaten van Land van Ons.

Datum: vrijdag 14 april 2023
Tijd: 15.00 – 16.00
Locatie: Wijkcentrum De Biezantijn, Waterstraat 146, 6541 TN Nijmegen
Toegang: gratis
Aanmelden: aanmelden via burgernetwerk@leefmilieu.nl

2. Collectieve handhavingsactie voor houtrookvrije lucht

Op 17 maart is de handhavingsactie voor houtrookvrije lucht van start gegaan. Het doel van deze actie is gemeenten duidelijk maken dat ze in het kader van een handhavingsverzoek van houtrookoverlast hun onderzoeksplicht serieus moeten nemen. Op dit moment is dat onderzoek veel te beperkt. Veelal gaat de handhavende ambtenaar slechts een keer ruiken, en wordt het handhavingsverzoek afgewezen. De Raad van State stelt in een [uitspraak](#) over een handhavingsverzoek met betrekking tot houtstookoverlast van een bewoner tegen de gemeente Borsele dat de gemeente meer kennis had moeten vergaren over de overlast. Ze had beter onderzoek naar de bron van overlast moeten doen. Het waren hier juist de burgers die hun handhavingsverzoek met fijnstofmetingen konden onderbouwen. De uitspraak van de Raad van State maakt de weg vrij voor deze collectieve actie.

De actie start o.a. in de gemeenten Barneveld, Leeuwarden, Rheden, Woudenberg en Zutphen. De bewoners die last van houtrook hebben vragen in hun handhavingsverzoek dat de gemeente degelijk onderzoek doet naar de luchtkwaliteit in hun leefomgeving. De juridisch verantwoorde tekst van het handhavingsverzoek kwam in samenwerking met de Stichting HoutrookVrij en een advocatenkantoor tot stand. Bij de actie zijn organisaties als de Vereniging Leefmilieu en de actiegroepen Stop Houtrook Nu, Houtrookvrij Zutphen, Friezen voor Frisse Lucht, Schone Lucht Nijmegen en Houtrookvrij Barneveld betrokken.

Wie zelf mee wil doen aan de actie kan gratis het handhavingsverzoek en stappenplan downloaden op de site van de Stichting HoutrookVrij. Op dezelfde webpagina staat ook een toelichting op de handhavingsprocedure. De Stichting HoutrookVrij volgt uitsluitend het verloop van de actie en levert geen juridische ondersteuning. De Stichting brengt wel in beeld welke gemeente wel en niet gaat handhaven.

Lees de uitspraak Raad van State op: <https://tinyurl.com/rvs-meer-onderzoek>

Bekijk het Stappenplan op de website van Houtrookvrij. <https://houtrookvrij.nl/stappenplan/>
Als u daar de stappen 'uitklapt' vindt u daar ook de diverse downloadlinks

3. 170 verschillende bestrijdingsmiddelen aangetroffen in mens, dier en milieu

Dit blijkt uit een publicatie van de Wageningen University & Research in het kader van het SPRINT-project. SPRINT is een Europees project dat onderzoek doet naar de effecten van gewasbeschermingsmiddelen op het milieu en de menselijke gezondheid. De tussentijdse resultaten laten zien dat bijna overal in de omgeving, maar ook in mensen en dieren, resten van bestrijdingsmiddelen terug te vinden zijn.

In de afgelopen twee jaar zijn in 10 verschillende Europese landen en in Argentinië monsters genomen van de bodem, oppervlaktewater, sediment, huisstof en lucht. Ook is er bij meer dan 700 mensen bloed afgenomen en is de ontlasting en urine onderzocht. In Nederland zijn hierbij monsters genomen bij 48 mensen en hun omgeving: 24 inwoners van Groningen en 24 Groningse en Friese boeren met voornamelijk aardappelteelt. Het onderzoek in Nederland is uitgevoerd door de Wageningen Universiteit en het Radboudumc.

Radboudumc

In bijna alle Nederlandse monsters zijn meerdere residuen van bestrijdingsmiddelen gevonden, ook in bloed, urine en ontlasting van mensen. Huisstof springt eruit met meer dan 144 residuen, waarbij er vaak meer dan 100 middelen tegelijkertijd voorkwamen. In totaal werden er in de Nederlandse monsters 170 verschillende bestrijdingsmiddelen aangetroffen, waarbij het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat het meest en in de grootste hoeveelheden voorkwam. Wat de gevolgen hiervan zijn op de onze gezondheid en voor het milieu wordt de komende twee jaar onderzocht, samen met toxicologische instituten door heel Europa.

Lees de publicatie op <https://tinyurl.com/wur170>

Zie ook thema bij EenVandaag: <https://tinyurl.com/1vandaag-huisstof>

Meer informatie over SPRINT: <https://sprint-h2020.eu/>

4. SGP-motie tot inperken toegang rechter

De SGP wil met een Tweede Kamer-motie bij wet verboden krijgen dat organisaties als Urgenda en Mobilisation een beroep op de wet kunnen doen om het openbaar bestuur aan haar eigen wetten te houden. Als belangrijkste argument om Urgenda en Mobilisation de toegang tot de rechter te laten verbieden is dat het kleine organisaties zijn met een kleine achterban. Het mag duidelijk zijn, dat ook Leefmilieu hierdoor geraakt zou worden.

Organisaties als de onze hebben aan het licht gebracht dat ons openbaar bestuur een knoeiboel heeft gemaakt van levensbedreigende milieukwesties, zoals klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis. Daarmee is ook aan het licht gebracht dat de Tweede Kamer haar werk slecht doet. Hoe komt het dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in 2014 – 2015 door de Tweede Kamer is geaccepteerd? Hoe komt het dat een rechtszaak nodig is geweest om het stilzitten in de aanpak van levensbedreigende broeikasgassen aan de orde te stellen? Het is van

groot democratische belang dat men bij de rechter recht kan halen, juist als het openbaar bestuur de eigen wetten niet naleeft.

Het is zeer zorgelijk dat de motie voldoende steun in de Tweede Kamer gehaald heeft. Dit laat zien dat een groot deel van de politici er niet van gediend is erop gewezen te worden dat de eigen wetten nageleefd moeten worden. Wie te lastig wordt, moet de mond gesnoerd.... Gelukkig waarborgen internationale verdragen over de rechtsstaat, waaronder het verdrag van Aarhus, de toegang van milieuorganisaties tot de rechter. Waakzaamheid is echter geboden, want in het verleden is de gang naar de rechter ten behoeve van het algemeen (milieubelang) al meer dan eens beperkt: de 'actio popularis' is geschrapt uit het milieurecht, de crisis- en herstelwet bepaalt dat een beroepschrift binnen 6 weken ingediend moet zijn (terwijl menig dossier enkele multomappen dik is) en het relativiteitsvereiste zorgt ervoor dat enkel argumenten die een eigen concreet belang raken mogen worden ingebracht. Jurist Valentijn Wösten legt dit allemaal uitvoerig uit op zijn website.

Lees blog Valentijn Wösten: <https://w-ja.nl/de-wraakmotie-van-de-sgp/>

5. Nieuw rapport: certificering SBP voor biomassa energieopwekking voldoet niet

Leefmilieu heeft samen met vier andere milieuorganisaties (Comite Schone Lucht NL, Biofuelwatch VK, Dogwood Alliance VS en Estonian Fund for Nature, Estland), een rapport gepubliceerd waaruit blijkt dat het grootste certificeringsprogramma SBP voor biomassaverbranding niet voldoet aan de Nederlandse duurzaamheidscriteria (SDE++) voor biomassa. Het rapport analyseert het certificeringssysteem van het Sustainable Biomass Program (SBP) en de implementatie ervan met betrekking tot de productie van houtpellets in North Carolina (VS) en in Estland.

Onterechte aanname over behoud koolstofvoorraad

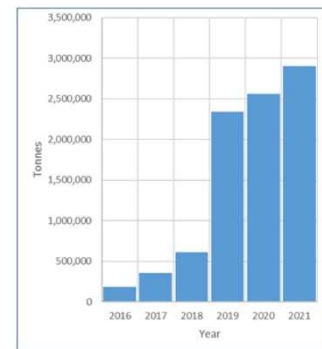
Zo gaat SBP ten onrechte uit van het criterium dat de koolstofvoorraden van bossen sowieso behouden blijven, zelfs wanneer bossen (zoals in Estland en Finland) recentelijk door grote boskap een netto bron van koolstofemissies zijn geworden. Dit gebeurt door te vertrouwen op rekenmodellen met toekomstige boomgroei voor 70 jaar of meer. Ondanks het feit dat het International Panel on Climate Change (IPCC) heeft gesteld dat we geen decennia aan tijd meer hebben om de koolstofemissies te verminderen voor stabilisatie van het klimaat. Emissies dienen nu zeer sterk te worden gereduceerd. [SDE++ duurzaamheidseisen](#) voor biomassaverbranding, betreffen onder meer de onderwerpen: (1) geen vernietiging van koolstofreservoirs; (2) geen langlopende koolstofschuld en (3) instandhouding en versterking biodiversiteit .

Onrechtmatige bosbouwpraktijken onder SBP

Een voorbeeld van onrechtmatige bosbouwpraktijk onder SBP-certificering is dat inspectie van bossen en bosbeheer in het kader van SBP momenteel nog volledig wordt overgelaten aan de verantwoordelijkheid van houtpelletbedrijven zelf. Controle van SBP-certificatie met betrekking tot de duurzaamheid van houtkapactiviteiten geschiedt door certificeerders alleen op basis van papierwerk zonder dat er externe, objectieve praktijkcontroles in bossen plaatsvinden. Certificeerders zijn niet verplicht om boslocaties te bezoeken. Daarnaast zijn particuliere bouseigenaren in de VS niet verplicht gekapt bos opnieuw aan te planten.

Geen transparante informatie over herkomst

De energiebedrijven die pellets verbranden in Nederlandse kolencentrales houden informatie over hun toeleveringsketen en herkomstgebieden van houtpellets geheim. Toch is bekend dat houtpelletproducenten Enviva (in het zuidoosten van de VS) en Graanul Invest (in Estland) grote hoeveelheden pellets leveren aan Nederland. Het gaat om jaarlijks 3,5 miljoen ton houtpellets in totaal. Dat is jaarlijks een kaalkap van een bos ter grootte van tweemaal het oppervlak van Amsterdam. De door SBP gecertificeerde houtpellets worden automatisch ook geacht direct te voldoen aan de Nederlandse duurzaamheidsnormen SDE++.

Jaarlijks import houtpellets voor biostook

Milieuorganisaties weigerden steeds steun aan SBP

Milieu- en natuurorganisaties over de hele wereld hebben de certificering van SBP nooit ondersteund en hun deelname continu geweigerd.

De vijf Ngo's stellen dat op basis van het rapport niet alleen de nieuwe subsidies (zie de onmiddellijke stop door minister Jetten in april 2022), maar ook de bestaande Nederlandse biomassasubsidies - de grote bulk - per onmiddellijk dienen te worden stopgezet om te voorkomen dat nog meer bossen, dieren in het wild, klimaat en gemeenschappen schade oplopen.

Lees hier het rapport op <https://tinyurl.com/sbp-rapport>

7. Reactie Leefmilieu op internetconsultatie stikstofwet

Ondanks de grote twijfels over de haalbaarheid van de goedkeuring van de nieuwe stikstofwet, heeft wel de internetconsultatie voor deze wet plaatsgevonden. Met een internetconsultatie kan ieder die dit wil een reactie geven op de wet.

Wij hebben grote zorgen over een aantal aspecten van de nu voorgestelde wet, onder meer:

- De wet blijft ruimte bieden aan intern en extern salderen. Dit brengt het grote risico met zich mee dat 'latente ruimte' (= wel vergunde, maar niet benutte ruimte) gebruikt wordt voor nieuwe (uitbreidings)vergunningen. Hierdoor neemt de emissie van stikstof op papier niet, maar feitelijk juist wel toe.
- De ijkmomenten 2025, 2028 die in de wet staan om te bepalen of de overheid op koers ligt voor de doelen voor 2030, bieden onbegrensde mogelijkheden om de doelen wederom vooruit te schuiven voor onbepaalde tijd.
- Er wordt gesuggereerd dat er mogelijk een alternatief is voor de Kritische Depositie Waarde, zodat de depositie mogelijk niet in alle gebieden onder deze KDW hoeft te komen. Echter deze KDW is gebaseerd op jarenlang wetenschappelijk onderzoek. Een dergelijk goed onderbouwd criterium voor de staat van instandhouding is ons inziens dan ook niet op korte termijn te verwachten.

Lees onze gehele reactie op: <https://tinyurl.com/ConsultatieN>